

ОСОБЛИВОСТІ ВИРОБНИЦТВА КЛУБНИХ БЛАГ

Ст. викладач Дудкін О.В., студентка гр. МК-11 Сьомочкіна К.А.

Відповідно до способів виробництва та споживання економісти виділяють приватні і суспільні блага. Приватні блага подільні і задовольняють потреби людей індивідуально (їжа, одяг, взуття). Суспільні блага припускають колективний характер споживання. Разом із цим економісти все частіше виділяють, так звані «клубні блага», які посідають проміжне місце між благами приватними та суспільними.

Клубне благо – благо, яке є неконкурентним при певному числі споживачів, але у разі зростання інтенсивності його споживання вище певної межі (при включенні в число користувачів додаткової особи) виникає суперництво в споживанні.

Спільнота, яка створює благо та користується ним, позначається як «клуб». Мотивом до створення клубу є виробництво колективного блага, споживання якого збільшує значення функції корисності членів клубу. В рамках клубу необхідно приймати колективне рішення про обсяг виробництва блага та витрати на нього. Це рішення може прийматися за різними процедурами, які залежать від кількості членів спільноти, їхньої однорідності, статків та нагальності потреб в отриманні блага.

Чисельність споживачів клубного блага буде збільшуватися до тих пір, поки прийом нового «члена клубу» не призведе до зменшення вигод для інших його членів, у разі якщо це не буде компенсоване відповідним зниженням витрат. У випадку, коли чисельність користувачів задана, кількість пропонованого для споживання блага повинна збільшуватися до тих пір, поки граничні витрати індивіда на отримання цього блага не врівноважить його граничну корисність.

Існує значна кількість видів клубних об'єднань: некомерційні організації, місцеві громади, клуби інтересів, суспільні рухи, профспілки, краудсорсингові проекти та волонтерські об'єднання. Усі вони відрізняються складністю організації, масштабами та націленістю на економічну вигоду.

Таким чином виробництво клубних благ характеризується рядом особливостей: поєднання у клубній спільноті людей із спільними інтересами; необхідність залучення певної кількості членів до «клубу»; розподіл фінансових витрат виробництва клубних благ між членами спільноти; наявність переваг виробництва клубних благ, серед яких – спільна зацікавленість, обмеженість суперництва у споживанні, відносно вільний вхід та вихід із клубної спільноти. Вищезазначені характеристики призводять до того, що з розвитком економічних відносин поступово спостерігається розвиток індустрії виробництва благ клубними спільнотами.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.) : у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 3. – С. 281-282.